

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยครั้งนี้ ใช้วิธีวิจัยเชิงปฏิบัติการ เพื่อศึกษาการพัฒนาการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันของโรงเรียนบ้านโคกสูง อำเภออุ้มผาง จังหวัดศรีสะเกษ ผู้วิจัยได้แบ่งขั้นตอนการดำเนินงานวิจัยออกเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันของโรงเรียนบ้านโคกสูง อำเภออุ้มผาง จังหวัดศรีสะเกษ

ระยะที่ 2 พัฒนาการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันของโรงเรียนบ้านโคกสูง อำเภออุ้มผาง จังหวัดศรีสะเกษ

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันของโรงเรียนบ้านโคกสูง อำเภออุ้มผาง จังหวัดศรีสะเกษ

1. คำถามการวิจัย

สภาพการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวัน โรงเรียนบ้านโคกสูงเป็นอย่างไร

2. วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันของโรงเรียนบ้านโคกสูง อำเภออุ้มผาง จังหวัดศรีสะเกษ

3. กลุ่มเป้าหมาย

ผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วยครูผู้สอนโรงเรียนบ้านโคกสูงจำนวน 17 คน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจำนวน 13 คนรวม 30 คน

4. เครื่องมือ คือ

แบบสอบถาม

5. วิธีการดำเนินงาน

5.1 ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับการดำเนินงาน โครงการอาหารกลางวัน

5.2 สร้างเครื่องมือ ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการวิจัยคือแบบสอบถาม ใช้สอบถามเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงาน โครงการอาหารกลางวัน โรงเรียนบ้านโคกสูง

5.2.1 ตอนที่แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงาน โครงการอาหารกลางวันของโรงเรียนบ้านโคกสูง อำเภอชุมขันธ์ จังหวัดศรีสะเกษ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ตามกรอบแนวคิด 6 ด้าน

5.2.2 ตอนที่ 2 แบบสอบถามปลายเปิดเพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับ สภาพการดำเนินงาน โครงการอาหารกลางวันของโรงเรียนบ้านโคกสูง อำเภอชุมขันธ์ จังหวัดศรีสะเกษ

5.3 วิธีสร้างเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ศึกษาทฤษฎีและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสร้างเครื่องมือและได้ดำเนินการดังนี้

5.3.1 ศึกษาทฤษฎีและเอกสารที่เกี่ยวข้องแล้วกำหนดประเด็นแนวทางดำเนินงานโครงการอาหารกลางวัน

5.3.2 จัดทำร่างแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษา แล้วปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา

5.3.3 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา การใช้ภาษา ความสอดคล้องของประเด็นการสอบถามกับการศึกษาสภาพการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวัน โรงเรียนบ้านโคกสูงผู้เชี่ยวชาญประกอบด้วยบุคคลดังต่อไปนี้ คือ

1) นายสมบัติ อินวัน (กศ.ม. บริหารการศึกษา) ผู้อำนวยการกลุ่มส่งเสริมการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา

2) นายสมบูรณ์ อินทร์ดา (ค.ม.บริหารการศึกษา) ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านโคกสูง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านสถิติ

3) นายพูลทรัพย์ หารพะยอม (กศ.ม.หลักสูตรและการสอน) ครูโรงเรียนบ้านโคกสูง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านโครงสร้าง

5.3.4 ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ แล้วประมวลผลการวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ได้ค่าความสอดคล้องแบบสอบถามสภาพการดำเนินงาน โครงการอาหารกลางวัน ตั้งแต่ 0.67-1.00

5.3.5 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับครูผู้สอนโรงเรียนบ้านปราสาทอำเภอขุขันธ์ จังหวัดศรีสะเกษ จำนวน 15 ฉบับ และกับครูผู้สอนโรงเรียนบ้านกันทรารมย์อำเภอขุขันธ์ จังหวัดศรีสะเกษจำนวน 15 ฉบับ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษเขต 3 ที่ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมาย

5.3.6 นำแบบสอบถามมาหาค่าอำนาจจำแนก (Item-total) ได้ค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.34-0.92

5.3.7 นำแบบสอบถามมาหาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งหมดฉบับ โดยสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งหมดฉบับ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งหมดฉบับ 0.98

5.3.8 จัดทำเครื่องมือฉบับสมบูรณ์เพื่อใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

6. การเก็บรวบรวมข้อมูล

6.1 ทำหนังสือขออนุญาต ในการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลถึงผู้อำนวยการ โรงเรียนบ้านโคกสูง เพื่อทดลองใช้เครื่องมือ แล้วผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

6.2 ทำหนังสือขอความร่วมมือและขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม โดยผู้วิจัยได้นำส่งเครื่องมือไปเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

6.3 นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์กลับคืน มาเทียบค่าเป็นร้อยละจากแบบสอบถามที่เก็บมาได้ การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างมีวิธีการ ดังนี้

6.3.1 ตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม

6.3.2 กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนและการแปลความหมาย สภาพการดำเนินงาน โครงการอาหารกลางวัน โรงเรียนบ้านโคกสูง ดังนี้

เกณฑ์การให้คะแนนสภาพการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวัน โรงเรียนบ้านโคกสูง ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2553 : 121)

สภาพ	คะแนน
มากที่สุด	5
มาก	4
ปานกลาง	3
น้อย	2
น้อยที่สุด	1

การแปลความหมายสภาพการดำเนินงาน โครงการอาหารกลางวัน โรงเรียนบ้าน
โคกสูง ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
4.51 – 5.00	มีสภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับมากที่สุด
3.51 – 4.50	มีสภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก
2.51 – 3.50	มีสภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง
1.51 – 2.50	มีสภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับน้อย
1.00 – 1.50	มีสภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับน้อยที่สุด

6.3.3 กรอกระดานที่ได้จากแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยใช้โปรแกรม
สำเร็จรูปคำนวณค่าเฉลี่ยของแบบสอบถาม

7. การวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป ผู้ตอบแบบสอบถามโดยแจกแจงความถี่และ
ค่าร้อยละ

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลสภาพการดำเนินงาน โครงการอาหารกลางวัน โรงเรียน
บ้านโคกสูง โดยใช้ค่าสถิติ โดยหาค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เพื่อหาสภาพ
การดำเนินงาน โครงการอาหารกลางวัน โรงเรียนบ้านโคกสูง

8. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้สถิติดังนี้

8.1 สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟาของคอนนาค (Cronbach's α - Coefficient) (บุญชม ศรีสะอาด. 2553 : 117) โดยใช้สูตร ดังนี้

$$\alpha = \frac{K}{k-1} \left[1 - \frac{\sum s_i^2}{s_t^2} \right]$$

เมื่อ α แทน ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น
 K แทน จำนวนข้อของเครื่องมือวัด
 $\sum s_i^2$ แทน ผลรวมของความแปรปรวนของแต่ละข้อ
 s_t^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนรวม

8.2 สถิติพื้นฐาน ได้แก่

8.2.1 ค่าร้อยละ (Percentage) (บุญชม ศรีสะอาด. 2553 : 122) มีสูตรดังนี้

$$P = \frac{f}{N} \times 100$$

เมื่อ P แทน ร้อยละ

f แทน ความถี่ที่ต้องการแปลงให้เป็นร้อยละ
 N แทน จำนวนความถี่ทั้งหมด

8.2.2 ค่าเฉลี่ย (Mean) (บุญชม ศรีสะอาด. 2553 : 124) มีสูตรดังนี้

$$\bar{x} = \frac{\sum x}{N}$$

เมื่อ \bar{x} แทน ค่าเฉลี่ย

$\sum x$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดในกลุ่ม
 N แทน จำนวนคะแนนในกลุ่ม

8.2.3 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) (บุญชม ศรีสะอาด. 2553 : 126) มีสูตรดังนี้

$$S.D. = \sqrt{\frac{N \sum x^2 - (\sum x)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ S.D. แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 x แทน คะแนนแต่ละตัว
 N แทน จำนวนคะแนนในกลุ่ม
 \sum แทน ผลรวม

ระยะที่ 2 พัฒนาการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันโรงเรียนบ้านโคกสูง

1. วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาการพัฒนาคำเนินงานโครงการอาหารกลางวันโรงเรียนบ้านโคกสูง โดยใช้หลักการวิจัยเชิงปฏิบัติการ

2. กลุ่มเป้าหมาย

2.1 ครูผู้สอนโรงเรียนบ้านโคกสูง จำนวน 17 คน

2.2 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 13 คน

3. เครื่องมือ

การศึกษาดูงาน

4. วิธีดำเนินงาน

ใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ผู้วิจัยได้นำหลักการ และ ขั้นตอนการวิจัยเชิงปฏิบัติการตามแนวคิดของ เคมมิตและแมคแทก (Kemmis . and R. McTaggart.1988 : 78) มาเป็นแนวทางในการดำเนินการดำเนินการวิจัยเพื่อพัฒนาคำเนินงานโครงการอาหารกลางวัน โดยดำเนินการตามวงจรวิจัยเชิงปฏิบัติการ PAOR ซึ่งมีวิธีการตามวงจร 4 ขั้นตอนคือ 1) ขั้นการวางแผน (Planning) 2) ขั้นปฏิบัติการ (Action) 3) ขั้นสังเกตการณ์ (Observation) และ 4) ขั้นสะท้อนการปฏิบัติ (Reflection)

4.1 ขั้นการวางแผน (Planning) ผู้วิจัยและกลุ่มเป้าหมายร่วมกันวางแผนการดำเนินงานอาหารกลางวัน โดยจะใช้ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาดูงาน

4.2 ขั้นปฏิบัติการ (Action) ผู้วิจัยและกลุ่มเป้าหมาย คือ ครูผู้สอน โรงเรียนบ้านโคกสูง จำนวน 17 คน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 13 คน รวม 30 คน ร่วมกันเดินทางไปศึกษาดูงานที่โรงเรียนบ้านหนองเหล็ก (กองทัพบกอุปถัมภ์) อำเภอบัวเขต จังหวัดสุรินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 3 ซึ่งเป็นโรงเรียนที่ได้รับรางวัลโรงเรียนพระราชทาน ประเภทโรงเรียนขนาดเล็ก ปี 2554 จากนั้นได้จัดการประชุมเชิงปฏิบัติการ (Work Shop) เพื่อนำความรู้ความเข้าใจแนวปฏิบัติจากการศึกษาดูงาน ในประเด็นสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวัน กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.2544 โดยมีวิธีการดำเนินงาน คือ การสำรวจข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินโครงการ วางแผนการดำเนินงาน ดำเนินการตามแผนที่วางไว้ การประเมินผลโครงการ และการรายงาน (กระทรวงศึกษาธิการ. 2544 : 8-11)

4.3 ขั้นสังเกตการณ์ (Observation) ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการศึกษาดูงาน จากกลุ่มเป้าหมาย คือ ครูผู้สอน โรงเรียนบ้านโคกสูง จำนวน 17 คน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 13 คน รวม 30 คน

4.4 ขั้นสะท้อนการปฏิบัติ (Reflection) ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลแปลผลการดำเนินงานของแต่ละตัวชี้วัด พิจารณาความสำเร็จ และให้ข้อเสนอแนะในการดำเนินงานครั้งต่อไป

4.4.1 ประชุมกลุ่มเป้าหมาย คือ ครูผู้สอน โรงเรียนบ้านโคกสูง จำนวน 17 คน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 13 คน รวม 30 คน ประเมินผลและสรุปผลการพัฒนาการดำเนินงาน โครงการอาหารกลางวัน โรงเรียนบ้านโคกสูง

4.4.2 ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัย และเผยแพร่ต่อไป

ตารางที่ 4 สรุปขั้นตอนการดำเนินการวิจัย ระยะที่ 2 พัฒนาการดำเนินการโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน

คำถามการวิจัย	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	เครื่องมือ	การวิเคราะห์ข้อมูล	ผลลัพธ์
พัฒนาการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันโรงเรียนบ้านโคกสูงให้ดีขึ้นได้อย่างไร ระยะที่ 2 พัฒนาการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวัน	เพื่อพัฒนาการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันโรงเรียนบ้านโคกสูงอำเภอชุมพวง จังหวัดศรีสะเกษให้ดีขึ้น	ใช้กระบวนการ PAOR 1.ขั้นการวางแผน (Planning) 2.ขั้นปฏิบัติการ (Action) 3.ขั้นสังเกตการณ์ (Observation) 4.ขั้นสะท้อนการปฏิบัติ (Reflection)	1. การศึกษา งาน	การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสร้างข้อสรุป (Descriptive)	มีการพัฒนาการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวัน โรงเรียนบ้านโคกสูงอำเภอชุมพวง จังหวัดศรีสะเกษหลังผ่านการศึกษาดูงานแล้ว
1. ใช้กระบวนการ PAOR					
2. สรุปผล					
3. เขียนรายงาน					

ตารางที่ 5 ปฏิทินการวิจัย

กิจกรรมการวิจัย	เครื่องมือ	ระยะเวลา	ผู้ที่เกี่ยวข้อง
ระยะเวลาที่ 1 ศึกษาสภาพปัญหา	1.แบบสอบถาม	25 – 29 ตุลาคม 2554	1. ผู้วิจัย 2. ครูผู้สอน 3. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้น พื้นฐานของโรงเรียน
ระยะเวลาที่ 2 1. พัฒนาการดำเนินงานโครงการ อาหารกลางวันโดยใช้ กระบวนการ PAOR 2. สรุป 3. เขียนรายงาน	1. การศึกษาดูงาน	11-21 พฤศจิกายน 2554	1. ผู้วิจัย 2. ครูผู้สอน 3. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้น พื้นฐานของโรงเรียน